

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

10. De die festo Circumcisionis Dominicæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

iuxta quem locum olim Iacob pavit greges suos. Cypria in orat. de Natiu. Christi, testatur ab omnibus creditum esse Gabrielem fuisse illum Angelum, qui pastoribus apparuit, annunciauitque Domini Natiuitatem.

Decimoquinto quaeritur, An celebritas annua Domini natalis antiquissima sit? Respondeo, verisimile esse, huiusmodi diem festum ab Apostolis institutum fuisse, ita vt olim coli, ac celebrari ceperit, statim nascentis Apostolicæ Ecclesiæ principio: eius meminit Clemens Rom. lib. 8. *Constit. Apostol. c. 33.*

Vltimo quaeritur, qua ratione inter se concordent Matthæus & Lucas in narranda Genealogia Christi Domini. De hac questione agam inferius hoc lib. c. 19. *quest. 6.*

CAP. X.

De die festo Circumcisionis Domini.

Refert Lucas capite 2. Circumcisionem esse Dominum, cum octo dies consummati essent. Primo quaeritur cur octauus dies diuina lege erat Circumcisioni præscriptus *Genes. 17. & Leuit. 12.* Elegit Dominus diem octauum Circumcisioni. Primo vt mysterium significaretur: nam septem dies temporalem vitam; octauus dies spirituales & æternam designare solet; eo quod septem dierum spatio tota nostra temporalis vita circumscisa traducitur, octauus dies ultra sequitur ac succedit: at quod ultra temporalem vitam est, spirituales & æternum est. Circumcisio vero vitam spirituales significat, qua carnis opera amputanda & abiicienda sunt. Deinde, vt aliud arcanum significaretur. Octauus enim dies transactam hebdomadam, primus sequentis alterius hebdomadae dies est, quo Christus erat ex mortuis estricturus: vt doceretur, nouam post circumcisionem vitam instituentem esse, nosq; cum Christo resurgere, & in nouitate vite ambulare debere: Cyprian. lib. 3. *epist. 8. August. serm. 15. de verb. Domini. & serm. 141. de tempore.* Tertio vt denotaretur, nullum, nisi prius amputet carnis desideria, & opera, dignum esse vt nominetur, & sit miles Dei, & in numerum electi à Deo populi referatur: At per circumcisionem infans in populo Dei computabatur, & non antea.

Quæres, an subit aliqua causâ naturæ consentanea, cur Circumcisio octauo die fieri deberet, & non antea? Respondeo, vitam infantium masculorum, vsque ad septimum diem naturaliter in magno periculo versari; exacto vero septimo die non tot ac tanta pericula subire. Vnde Arist. lib. 7. *de Natura animal. cap. 12.* de infantibus loquens, sic ait: *Plurimi ante septimum diem intereunt: quo fit, vt nomina septimo die imponantur, sâquam saluti iam pueri magis credamus.* Plutarchus in lib. *Quæst. centuriarum* quaerit, cur apud Romanos nomen masculis imponeretur nono die ab ortu: *Dies, inquit, septimus anceps erat: octauus autem, quia numerus par, feminis adscribatur, relinquatur, & ad nomen differatur, quia ad illum vsquo diem vita pueri anceps esset.* Sic ille.

Noluit igitur Dominus, vt ante octauum diem puer circumcideretur, ne periculo periculum adiungeret. Item cum ante octauum diem vita pueruli certa non esset, cauit diuina prouidentia, ne ante octauum diem circumcisio fieret: nam ante illum diem vita est anceps, & propterea in numero populi ante illum diem non computabatur, vt computari puer circumcisus debebat.

Secundo quaeritur, Vbinam fuerit Christus Dominus circumcisus? Generalis est quaestio. An circumcisio puerorum Hebræorum fierat in Synagoga, an vero in loco, vbi nascerentur? Quidam existimant fieri solitam circumcisionem in Synagoga: tum quia Lucas Euangelista cap. 1. loquens de Circumcisione Ioannis Baptistæ dicit: *Venerunt circumcidere puerum:* at parentes Ioannis domi suæ erant, & circumcisioni interfuerunt: ergo venerunt in Synagoga ad circumcidendû puerum: tum etiam quia nunc apud Iudæos consuetudo est, vt circumcisio fiat in Synagoga.

Alij vero putant, circumcisionem fieri consueuisse domi, vbi nati fuerant pueri: quia nulla circumcisio legitur facta alibi, quam domi. Abrahamum legimus *Genes. 17.* filium suum Isaac, & domesticos omnes domi suæ circumcidisse. Sephora Exodi 4. filium suum ex Mose susceptum accepto cultro in hospicio circumcidit ne periret ab Angelo. Iosue 5. legitur totum populum fuisse à Iosue circumcisum in deserto, vbi erant traiecto Iordane. Ad de quod ex Luca cap. 1. colligitur, Ioannem Baptistam circumcisum fuisse in domo paterna: nam constat Elisabetham matrem eius, cum circumcideretur præsentem fuisse. Siquidem respondit: *Neguaquam, sed vocabitur Ioannes;* at octo dierum puerpera non poterat exire domos, & in Synagoga ire, quia in sanguine purificationis ex præscripto Legis *Leuit. 12.* quadraginta diebus esse debebat. Nec obstat quod dicit Lucas: *Venerunt circumcidere puerum:* intelligit enim amicos, cognatos, & vicinos, de quibus paulo ante dixerat: *Et auerunt vicini, & cognati, & rel. Minus irè obstat, quod adfertur à Iudæis nunc in Synagoga infantes suos circumcidentes, quia ipsi hunc morem & consuetudinem introduxerunt à Iosue Scripturæ exemplo.*

Cum ergo quaeritur, Vbinam circumcisus fuerit Dominus? respondet Nicephorus lib. 1. cap. 12. circumcisum fuisse in domo Ioseph: nam paulo ante dixerat, Ioseph, & B. Virginem, cum nondum ad suam domum peruenissent, diuertisse ad tuguriû rusticum, & humile in agro vicino, & ibi in spelunca siue stabulo natum esse Dominum, cum alibi locus in diuersorio non esset. Postea vero putat Nicephorus, Ioseph, & B. Virginem in domum suam, quam in Bethlemico vico habebant, se contulisse, & ibi Dominum esse circumcisum. Sed communis est sententia, circumcisum fuisse in eo loco, in quo natus est, vt tradit Epiphanius libro primo contra hæreses, *post hæresim 20.* Nicepho. sibi ipse non constat: nam postea dicit, aduenisse Magos, & puerum faciens inuolutum, & in præsepio positum adorasse: quod habet etiam Ecclesiastica traditio. Ergo circumcisus est Dominus eo in loco vbi editus fuerat in lucem, ibi enim est inuentus à Magis, & adoratus.

Tertio quaeritur, An Hebræi nomen imponerent in sanctibus ante circumcisionem, an post eam? Ex Scripturis factis euidenter, & expresse non constat, quando id facerent Iudæi. Sed verisimilis est, id fieri solitum post circumcisionem. nam Luca 1. dicitur, cum sermo est de Ioanne Baptistâ: *Venerunt circumcidere puerum, & vocabant eum nomine patris sui Zachariam.* Et cap. 2. *Postquam consummati sunt dies octo, vt circumcideretur puer, vocatum est nomen eius Iesus,* quod est dicere: & circumcisus est, & vocatus Iesus: Deinde, quia nomen imponebatur ob eam causam, quod tunc puer computari in populo Dei, & miles ei censeri incipiebat. Accedit, quod vt ait Chrysostr. *homil. 7. de Laudibus Pauli, in signum potestatis heretici domini seruis emptis, vel bello captis noua nomina imponebant.* Vnde rex Babylonie abductis in captiuitatem Danieli, Ananiz, Azariæ, & Misaeli nomina mutauit: & Gen. 17. eodem die, quo Abraham accepit mandatum de circumcisione, nouo nomine vocatus est vna cum vxore sua, Theophylactus Luc. 1. dicit, post circumcisionem nomen imponi solitum circumcisus. Et quemadmodum olim apud Hebræos moris erat in sanctibus masculis in circumcisione nomen imponere; ita nunc quoque apud Christianos consuetudo est, vt filijs in baptismo dentur nomina. Apud veteres quoque Romanos nono die ab ortu masculis nomen indebatur: feminis octauo die. Sic Festus, *Macrob. primo die Saturnalis. cap. 1.* & Plutarchus in *Quæstionibus centuriarum Romanorum.* Athenienses vero, teste Suida in *Verbo (Decimo)* decimo die nomina imponebantur, vocabantur (ait ille) affines, cognati, vicini, & amici; & illis frequentibus fiebat impositio nominis: & postea sacrificia Deo offerrebantur: & postremo conuocatis, epulae dabantur.

Quarto quaeritur, De nomine Iesus, quale nomen sit, Hebraicum, an Græcum, & quid significet? Hoc nomen

admira

Gen. 17
Exo. 4.

Iosue 5.

Luc. 2.

Mat. 2.

Luc. 1.

Luc. 2.

Dan. 1.

Gen. 17.

Luc. 1.

Mat. 1.

admirabile est Hebraicum, & significat Salvatorem, vnde Matth. 1. dixit Angelus sancto Iosepho: *Vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Deductum est autem nomen Iesus à verbo Iosia, quod scribitur in fine cum litera Ain, quod verbum significat saluum facere. Vnde falso quidam putarunt deduci à verbo Haiah, quod verbum significat Esse: à quo est ineffabile nomen Dei Iehouah demutatum, quod significat, qui est: hoc est, qui in se, ex se, & per se est.

Phil. 2.

Quaestio est inter aliquos è Catholicis, an Iehouah sit idem nomen quod Iehosuah, quo nomine vocatus est Iosue dux populi Israelitici, & summus Sacerdos dicitur Iesus filius Iosedec, Agg. 1. & Zachar. 3. Galatinus lib. de Arcanis filii Cathol. 3. cap. 20. Pagnin. de interpret. nominum Hebraicorum, Ianic. in concordia Euang. c. 7. existimant non esse idem nomen; ac proinde soli Salvatori nomen Iesu convenire. Vnde Isai. sexagesimo secundo dicitur: *Vocabitur tibi nomen novum quod os Domini nominavit.* Quod si hoc nomen alijs datum fuisset, non novum, sed antiquum fuisset. Item Paulus ad Philip. 2. dicit: *Et datum est illi nomen, quod est super omnes nomina;* ergo nullus habuit hoc nomen. Sed revera dicendum est, quod docet Origenes homil. prima in librum Iosue, & Chryl. homil. 2. in c. 1. Matth. Cyril. Catechesi 10. Euseb. libro quarto demonstr. Euang. c. 29. Iustin. in dialogo contra Tryphonem. Tertul. lib. contra Iudaeos cap. 6. & libro tertio contra Marcionem, cap. 18. August. lib. decimo sexto contra Iulianum, cap. 18. Ambros. in Psal. 47. ad finem. Hiero. lib. 1. contra Iovinianum, idem nomen esse, nisi quod dupliciter meo iudicio scribitur, & profertur in Hebraeo, aliquando enim contracte, & dicitur Iesus, vel Iosue; aliquando non contracte, integrè, & tunc dicitur, Iehosue vel Iehosua, sicut Iudaeus contracte dicitur Iudaeus, integrè Iehudeus. Iudith si integrè profertur, Iehudith; si contracte, Iudith. Iesus summus sacerdos filius Iosedec, apud Eldram e. 2. 3. 4. 5. legitur contracte Iesua apud Agg. 1. & Zachar. 3. legitur plene & integrè Iehosua.

Quinto quaeritur, Quot, & quae mysteria, sine arcana contenta lateant in nomine Iesu? Respondeo, contineri multa. In primis sciendum est, duo fuisse opera Dei potissima: vnum, quo mundum ex nihilo condidit; alterum, quo eundem peccato lapsum reparavit. Ratio primi operis Deus in Hebraeo dicitur Iehouah, hoc est, qui est in se, & ex se, & per se, vnde caetera habent, vt sint. Ratione secundi operis dicitur Iesua; id est, Saluator, quia mundum à peccato redemit, iacentem in malis, rexit, perditum reparavit. Secundo, cum Deus vniuersitatem hanc rerum ex nihilo effinxit, dicitur esse Elohim; id est, Iudex, quia singulis sapientissime dedit vires suas & facultates: dedit cuique rei; quod eius naturae congruebat. Dicitur esse Elohim; id est, Iudex quem timere, ac reuereri debemus. At vero cum mundum reparauit, vocatus est Saluator, quem colimus & amamus; vt patrem: quia cuncta quae in caelis, & quae in terris sunt, refeit & ieruaui. Tertio, inter decem nomina Hebraica Dei sunt duo Iehouah & Iah. Primum nomen significat Deum; vt est in se, ex se, & per se: secundum, significat Deum quatenus dat caeteris, vt sine; quod Philo sophi primam causam appellant: Et secundum nomen est deductum à primo quasi contractum: habet enim duas primas literas nominis, videlicet Iod, & He, & scriptura Sacra secundo nomine semper vitur in rebus laetis & prosperis & quando memorantur beneficia accepta à Deo, vt in Canticis, & in Psalmis qui compositi sunt instar Canticorum. Certe torum hoc quod diximus, praesenti mysterio conuenit, Omnia enim fuerunt nobis laeta & felicia; & innumera beneficia in nos collata sunt, postquam Deus omnipotens, qui est ex se, & per se, quasi contraxit sese; seruit formam accipientis; & caro factus in vtero Virginis. Ipse dedit potestatem filio Dei fieri, his, qui credunt in nomine eius. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Per ipsum ad Patrem imus: peti ipsum Patrem oramus, & in nomine eius im-

petramus quae petimus. Quarto vt dicam, quod nonnulli Catholici linguae Hebraicae peritissimi pie & religiose annotarunt, vt Gal. lib. de Arcan. filii Cathol. 2. cap. 10. Vatablus Exod. cap. 28. nomen Dei Iehouah in Hebraeo scribitur quatuor literis, prima Iod, secunda He, tertia Vau, quarta He. Prima Iod significat principium, secunda He, vitam, tertia Vau, vinculum & nexum. Quid mirum, si in literis, Symbolum lateat Trinitatis. In Deo est Trinitas personarum: prima persona, quae est Pater, principium est omnium rerum, secunda est filius, per quem facta sunt omnia, & per quem vitam habent quaecumque viuunt. Tertia persona est Spiritus sanctus qui, est veluti vinculum, & nexum Patris, & Filij.

Porro in nomine Iehouah litera He, quae est veluti symbolam, ac signum Verbi diuini secundae personae in Trinitate beatissima, ponitur bis; videlicet secundo, & quarto in loco: quare nihil mirum est, si significetur mysterium, quod est in Filio, nimirum in eo esse duos respectus, vnum ad Patrem, cuius est Filius; alterum ad Spiritum sanctum, cuius est vna cum Patre spirator; vel duas esse in illo naturas, ex quibus, & in quibus subsistit, diuinam & humanam. Est enim Deus & homo. Quinto, nomen Iehouah, teste eodem Galatino, quod etiam tradit Vatablus, ab antiquis Hebraeis dicebatur Sem hamphoras, id est, nomen expositum, quia exponi solebat nominibus duodecim; & nominibus quadraginta duarum literarum. Itaque si haec nomina Latina, Pater, Filius, & Spiritus sanctus; conuertantur in nomina Hebraica, efficiunt nomina duodecim literarum, vt habent Galat. libro secundo, cap. vndecimo. Vatab. Exod. 18. Si haec iidem nomina Latina, Pater Deus, Filius Deus, Spiritus sanctus Deus, Trinitas in vnitare, & vnitatis in Trinitate conuertantur in nomina Hebraica, faciunt nomina quadraginta duarum literarum, vt legere licet apud Galat. libro secundo, cap. duodecimo. & Vatabl. Exod. vigesimo octavo. Et certe Iesus Christus Dominus noster Ioan. 17. dixit: *Manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo,* hoc est, manifestum feci Trinitatis arcanum, videlicet quod in Deo sit Trinitas personarum, & vnitatis naturae sine essentiae, videlicet: Pater sit Deus; Filius sit Deus, Spiritus sanctus sit Deus: & quod haec tres personae non sint tres Dij, sed vnus Deus. Sexto ante Incarnationem Verbi diuini nomen Dei tremendum erat: nam dum Verbum erat in sinu Patris, de eo dicebatur in Psal. 93. *Deus vltionum Dominus; Deus vltionum libere egit.* Vbi pro illo Libere egit, in Hebraeo habetur: *Magnifice & splendide apparuit,* hoc est, palam in omnium oculis iudicia sua exercuit, prout voluit, nemine prohibente; quippe cui nemo vnquam resistere potuit. Et Psal. 15. *Conspexit,* ait Propheta, *potentiam arcum, scutum, gladium, & bellum.* Psalmo item 96. *Ignis ante ipsum praecedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius:* quasi dicat: vti solet Deus, tamquam satellitibus suis, igne, fulguribus, & fulminibus, quibus perterrefaciat & consumat inimicos suos, & in Psalmo 75. *Terribili, & ei qui auferit spiritum principum, terribili apud reges terra.* Hebraea lectio habet: *Vindemia spiritum principum.* Idem est ac si diceret: *Qui tam facile principum & potentium vitas, & animas tollit, quam facile homo racemos amputat, & colligit è vitibus.* Ac postquam in vtero B. Virginis descendit Deus, pacata sunt omnia quae in caelis; & quae in terris sunt, postquam ex vtero Virginis prodijt, placata est ira Patris, gratia est in omnes abundanter effusa; factus est Deus nobis sapientia, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio. Collecti sunt maturi fructus, hoc est, Iusti ex inferis, vbi detinebantur, educti, & in caelum euecti: Quemadmodum corporalis hinc Mundi Sol cum est in signo Leonis, ardore, & aestu nimio seruet, exurit, exsiccat: ac postquam in signum Virginis intrat, Aurum adducit, in quo vindemia fit, fructus arborum colliguntur, mitiores, benignioresque sunt caeli ca-

Ioan. I.

Psal. 93.

Psal. 27.

Psal. 75.

1. Cor. II.

lores, & omnia tandem quasi iusta libra, & trutinā ponderantur. Sic dum verbum erat in sinu Patris, quasi ardebat, exurebat, exsiccabat, hoc est, increpabat, flagellabat, puniebat, occidebat: at postquam intrauit in uterum Virginis Saluator & redemptor est, Christus est, id est, totus vitione plenus, non vltor, non vindex, sed tanquam agnus mansuetus. Septimo conuenit eum nomine Saluatoris id, quod sponsa dicit in Canticis: *Oleum effusum nomen tuum*. Olim hoc nomen erat veluti effusum in caelis, latebat in Prophetis, & Scripturis, at Christus Dominus cum in credentium animos doctrinam, & gratiam, vim suam effudit per incarnationem, cepit Saluatoris nomen in Virginis utero effundi: sed ibi rursus inclusum, principio in vasculo humani corporis intra fines, ac limites Synagoga, mox aliquem odorem foras emisit, & exiguum line, & Gentibus ignotum. Post ea ad crucis lignum confectum est vasculum, id est, humanum Christi Domini corpus, concisus est saccus pretiosus & diuini purissimatis, & per Apostolicam praedicationem, totum terratum orbem repleuit, & de plenitudine gratiae eius acceperunt omnes Gentes, & in nomine Iesu omne genua flectitur, caelestium, terrestrium, & inferorum. Quis non sit aliud nomen sub caelo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Acque ita factum est, ut nomen Iesu sit oleum effusum. Oleum potissimum habet virtutes sex: est misericordiae symbolum, pacis & victoriae signum: foveat infirmos: sanat vulnera: lucens lumen ministrat: & omnibus liquoribus supernaturat, ac supereminet. Iesus Christus est auctor pacis, misericordiae, & victoriae nostrae: nos in Dei gratiam restituit: nos infirmos verbo & opere fouit: nostrorum peccatorum vulnera curauit: suae doctrinae miraculis & signis lumen Euangelicum in terris accendit: omnibus sanctis Angelis, & hominibus gratia, sanctitate, & gloria praecellit: nam sedet ad dexteram Patris tanto melior illis effectus, quanto differentius praeter illis nomen hereditauit. Praeter ea nomen hoc ineffabile in tribus hominibus, ut in typo, & figura praecessit in Ioseph, qui Hebraeorum populum ex Aegypto per Moysen mirabiliter eductum in Terram sanctam, & promissam Patribus introduxit Ioseph 13. & 18. In Iesu summo Sacerdote filio Ioseph; Zachar. 1. & Aggai 1. cuius monitu & suadone reedificatum est templum, quod fuerat à Chaldeis euertum: In Iesu filio Siraeh, qui fuit Propheta, & Doctor sapientissimus. Primus eorum Iesus adumbravit Christum Dominum, qui omnes electos ex inferis, qui iacebant in tenebris, eruitos introduxit in caelestem patriam & gloriam. Secundus quoque fuit typus, & figura Christi, qui est summus sacerdos secundum ordinem Melchisedech constitutus: quinque Euangelicae Ecclesiae templum extruxit. Tertius etiam Christum typice representauit: fuit enim Christus propheta magnus potens opere, & sermone: fuit vitae magister, & doctor de caelo datus, & missus in mundum, ut sui Euangelij doctrina totum terrarum orbem imple-ret.

Cant. 1.

1. Phil. 2.

Act. 4.

Heb. 1.

Ios. 13. 18.

Zach. 1. Agg. 1.

Pf. 109.

Luc. 7. Inf. 24.

Esa. 7.

Isa. 1.

Idem 60.

Quemadmodum idem Iesaias cap. 1. dicit de Hierusalem: [Post haec vocaberis ciuitas iusti, vrbes fidelis:] non quod eo nomine esset, ut merito ita vocari posset. Et cap. 60. ait: [Vocabunt te ciuitatem Domini Sion sancti Israel,] cum nunquam eo nomine vocata sit. Et cap. 9. dixe-

rat de Christo fore, ut vocaretur nomen eius Admirabilis, Confiliarius, Deus, Fortis, Princeps pacis: Pater futuri seculi: non equidem quod tot nomina, sed quod tot res ille habiturus esset.

C A P. XI.

De die festo Epiphaniae.

Primo quaeritur, Quam antiqua sit annuersaria huius diei festi celebritas, merito creditur esse ab Apostolis instituta: nam eius memoriae Clemens Romanus lib. 5. Constituit. Apostol. cap. 12. & lib. 8. cap. 33. Necessitate legis seruatur, ut pater iure communi, c. pronuncian-dum de consec. d. 3. & c. conquestus de foris.

Secundo quaeritur, Quam Magi fuerint, à quibus adoratus est Christus: Ratio dubitandi est, quia Matthaeus cap. 2. eos Magos appellauit. Magorum vero tria sunt genera, nam alij dicuntur Magi, quos Latini vocant Praestigiatores: qui ceteris quibusdam artibus, ingenio, & industria, rerum species & figuras inmutant, ut aliae esse videantur: quales Magos, delusores vocamus: qui manuum quadam dexteritate faciunt, ut res aliae appareant, quam reuera sunt: vnde praestigiae accipiuntur pro quauis fraude, & impostura, siue fallacia. Alij dicuntur Magi, qui diabolice, non magice naturalis ministerio vtuntur; de quibus Levit. 19. & 20. & Act. 8. & 13. Postremo, alij sunt Magi, qui inspectione siderum, quaedam futura praedicunt, & sagacitate naturae multa somnia interpretantur, & magice naturalis arte multa sciunt, & efficiunt.

Nonnulli ex Patribus videntur significasse, Magos, qui Christum in incunabulis adorante, fuisse praestigiatores, siue maleficos. Augustinus serm. 2. de Epiph. Praeuolat, inquit, imperitia in rusticitate pastorum, & impietas in sacrilegijs Magorum. Origenes libro primo contra Celsum, Magos interpretatur, qui cum daemouibus commercium habet, eosque ad artes suas, & operationes inuocare solent. Et subdit: viso in caelis prodigio, hos Magos suis incantationibus vfos fuisse; ut quid significaret, intelligerent. Daemones autem iam à Christo superatos conticuisse, indeque Magos coniectasse, hominem, qui per stellam significabatur, potentiorum esse daemouibus; & ideo ad eum adorandum profectorem suscipere decreuisse. Idem fere tradit hom. 13. in Numeros, & Basilus ab hac sententia non videtur esse alienus homil. de Humana Christi generatione, & Iustinus Martyr in Dialogo contra Tryphonem ait. [Magi enim, quos daemou sibi vendicarat ad omnia maleficia, postquam venerunt ut adorarent Christum, videntur ab illo defecisse, in huius potestatem rediit. Idem sensisse videtur Ignatius epist. 14. qua est ad Ephesios vbi dicitur: & stella, quae Magis apparuit. Hinc, inquit, euauit mundi sapientia, praestigia facta sunt nuga, magia risus, omnis ritus malitia abolitio. S. Thomas 3. par. quaest. 36. articulo 3. ad secundum, videtur praedictum Augustini testimonium approbasse. Communis est sententia, non fuisse primi, aut secundi generis, sed tertij, nimirum sapientes Astrologos. Cyprian. Sermon. de stella, & Magis, Anselmus in Mattheo. c. 2. Auctor operis imperfecti in Mattheum sub Chrysofomi nomine, hom. 2. Iud. lib. de Pass. Domini, c. 14. Rupertus c. Matthei secundo vocat eos sapientes Gentiles, Leo serm. 4. de Epiphania, dicit: Gens, qua spectandorum siderum arte pollebat. Reuera haec sententia est tenenda: nam Magorum in primo, aut secundo genere nomen apud omnes gentes est infame Sed S. Mattheus Euangelista, sapientes honoris causa Magos appellauit. Huc accedit, quod apud Persas Magi idem sunt qui sapientes, uti apud Graecos Philosophi, apud Hebraeos in Italia Aruspices, apud Indos Gymnosophistae, apud Babylonios Chaldaei, apud Aegyptios Hierophantae, apud Gallos Druidae: ut Cicero libro 1. de diuinis, & Strabon. lib. 16. crediderunt. Ergo cum Mattheus dixit, Magos ab Oriente venisse, significare voluit, eos esse sapientes Astrologos, quales erant in Oriente.

Tertio